

Politik i USA. RÆSONs Mira Borggreen interviewer John Halpin

De neokonservative var ikke alene

"Der er en tendens til at fokusere lidt for meget på personligheder frem for ideer," siger John Halpin: de markante

neokonservative personligheder var ikke alene on Bush-doktrinen, der havde bred opbakning– i og udenfor det Republikanske parti. "Folk ville have svar– og de neokonservative havde en god historie at fortælle".

John Halpin er Senior Fellow at Center for American Progress, hvor han har arbejdet siden 2003. Har sammen med John Podesta udgivet "*The Power of Progress: How America's Progressives Can (Once Again) Save Our Economy, Our Climate, and Our Country*" (2008). Uddannet BA fra Georgetown University og MA i political science fra University of Colorado. Som konsulent arbejdede han i sin tid for Al Gore's kampagne i 2000, Labour i Storbritannien, de østrigske socialdemokrater o.a.

Hvorfor var det den neokonservative tilgang i modsætning til den realistiske [u-ideologisk magtpolitik ala Kissinger, red.] eller den Wilsonianske [diplomatisk ønske om at samle verden, red.] der fik overtaget efter 9/11?

Det er rimeligt tydeligt at dét, der groft sagt kaldes 'den neokonservative bevægelse' benyttede en stor del af 1990'erne til at skærpe deres tiltag og skabe en mængde af specifikke politiske mål, der især handlede om militæret, intervention og Irak. De havde derfor allerede et sæt af ideer (og meget slagkraftige fortalere for dem) som de promoverede både i og udenfor Bush-administrationen. Det er tydeligt, at der efter 9/11 blev presset på med denne dagsorden selv i de højeste niveauer i regeringen.

Efter 9/11 slog to grupper sig sammen: de neokonservative og 'nationalisterne'. Hvorfor?

Der er en del forskellige folk, der troede på amerikansk exceptionalisme, på amerikansk overlegenhed og unilateral handling [the supremacy of American power and unilateral action]– idéen om, at verden ikke har mange poler, men én. De bevægede sig i de samme cirkler, og deres idéer gik på global sikkerhed på basis af en stærk amerikansk global tilstedeværelse, militært og økonomisk. Amerika har kapacitet til at genskabe og styre de globale relationer ud fra deres egne vilkår– og er forpligtet til det. Disse ideer var ret godt afstemt på tværs af den overordnede konservative bevægelse. De eneste, der reelt var udenfor, var nogle af de mere traditionelle realister, interessant nok folk fra George H.W. Bush-administrationen.

Så der er ingen tvivl om at den unipolaritetstøttende gruppe [the unilateral/unipolar crowd] sluttede sig sammen med forskellige dele af de neokonservative for at fremtvinge en meget problematisk dagsorden.

Udnyttede de neokonservative det Republikanske parti til at fremme og implementere deres politiske dagsorden?

Det interessante ved de neokonservative er, at de er virkelig opportunistiske og de tilpassede sig hvad der tidligere blev kaldt de 'liberal-internationale', som de fik til at købe mange af deres ideer. Det Republikanske parti havde ret meget magt på det tidspunkt lige efter 9/11, men man får ikke den *march to war* [krigserklæring, mobilisering, red.] der kom i 2003, uden at en større gruppe af de 'liberal-internationale' går med på ideen. Den politiske magt

lå hos det Republikanske parti, men den ideologiske magt gik langt udover partiliniere.

Når nu de neokonservative alligevel kun udgjorde en lille del af Bushs politiske hold, hvordan formåede de så at opnå så stor magt på udenrigs- og sikkerhedspolitikken?

Der er en tendens til at fokusere lidt for meget på personligheder frem for ideer, og der var en mindre gruppe af meget højlydte og magtfulde neokonservative skikkelser. Mange andre eksperter [on the international affairs side you had a range af people] troede på argumentet om en unipolær verden og amerikansk exceptionalisme— der var ikke nødvendigvis brug for en stor gruppe af indflydelsesrige folk for at det kunne lykkes. Og der var bred enighed på tværs af den amerikanske politiske elite om, at det var de rette ideer. Heldigvis indså den ene side til sidst, at det var helt skørt, dét, de havde gang i. De stod ikke rigtigt ved deres eget medansvar, men i det mindste erkendte de at disse ideer omkring Irak og Krigen mod Terror havde ledt til forfærdelige konsekvenser og de skiftede spor.

[Men] de fleste journalister har tendens til at fokusere på folk som Richard Perle, Bill Kristol eller Robert Kagan. De er klart magtfulde og havde meget stor indflydelse, men i den sidste ende er der ikke nogen beviser på, at præsident Bush selv var særlig neokonservativ. Under valgkampen i 2000 talte han faktisk for en stærk isolerende realist-linie. Han fokuserede på Rusland og en række andre ting. Han havde slet ikke fokus på de her felter. Men efter 9/11 overtog de her ideer i høj grad administrationens tankegang, og det var *ikke* kun på grund af nogle enkelte skikkelser i regeringen. De var klart betydningsfulde, men der var en bredere medvirken også udenfor hele administrationen. Folk ville have svar [people wanted answers], og de neokonservative havde en god en attraktiv historie at fortælle— om genskabelsen af Mellemosten. New York Times opreklarede falske påstande om ikke eksisterende masseødelæggelsesvåben— der er alle mulige folk i medieverdenen, den akademiske verden og i den politiske verden, der bragte de her ideer til bordet. Det er op til folk selv om de vil skyde skylden på Bill Kristol— han fortjener en stor del af den— men det var faktisk et meget bredere problem.

Tilbage i 1990'erne blev "The Pentagon's Defense Planning Guidance" skabt af en gruppe af de folk, der blev de mest indlydelsesrige neokonservative under George W. Bush. Dokumentet skitserede en strategi for en permanent amerikansk militær overlegenhed. I 2003 kom Bush-doktrinen mange af de samme synspunkter. Hvor tæt er de to visioner på hinanden?

Størstedelen af den politik, der havde at gøre med Irak, blev skabt i 1990'erne. Handlingsforløbet foregik sådan: Efter den første præsident Bush satte en stopper for krigen, der havde international støtte, og dermed bremsede afsættelsen af Saddam, blev dette den altoverskyggende mission for folk som Perle, Wolfowitz og andre i den første Bush-administration. Rumsfeld var ikke med, men det kom han. Så der var en gruppe af folk, primært i akademiske neokonservative kredse, der skubbede på med de her ideer. Efter 9/11 nærmede de her ideer sig hinanden. Og travlheden med at få Saddam afsat, genskabe Mellemosten igennem promovoring af demokrati og indgå i unilaterale militærhandlinger mod terrorisme blev den dominerede teori, der gik på tværs af traditionelle udenrigspolitiske skel i det Republikanske parti. Bush-doktrinen i aktion.

Den eneste stolpe, der ikke var repræsenteret, var den realistiske. Det er ikke tilfældigt at en masse Republikanske vælgere med et realistisk-standpunkt faldt fra som Bush-støtter og gik over til sådan en som Obama. Obama er ikke en hardcore realist— men det var hans empirisk-baserede [med udgangspunkt i den rigtige verden/de faktiske forhold, red.] tilgang til globale emner— med en mere modvillig brug af (militær)magt, betydningen af diplomati og insitutioner— altså den traditionelle amerikanske udenrigspolitik, der tiltrak folk.

Der kan hurtigt blive lagt for meget vægt på de forskellige dokumenter: de havde helt sikkert betydning, men det, der virkelig gjorde forskellen, var, at i brede segmenter på tværs af Bush-administrationen troede folk på ideen om amerikansk magt som den primære kilde til [source of] amerikansk udenrigspolitik. Dét var det virkelige problem.

I sin bog "After the Neocons: America at the Crossroads" argumenterer Francis Fukuyama for at Bush-administrationen anvendte principperne i neokonservatismen forkert. Hvad mener du om den vurdering?

Det er, hvad Kristol og Kagan siger med oprettelsen af deres nye gruppe: *The Foreign Policy Initiative*. Alle fri-markedsøkonomer siger det samme: At Bush-administrationen ikke var en *ægte konservativ* enhed. Det ser jeg ikke noget bevis på. De [her folk] kan bare ikke lide det faktum, at de tog fejl. Derfor er de tilbøjelige til at sige, at dét ikke passer på deres teorier og ideer. Det virker som en undvigemanøvre. Krigen i Irak, Abu Ghraib, Guantanamo, brud på international lov og unilaterale handlinger— det var helt klart en anvendelse af deres ideer og de kan argumentere alt det vil for noget andet, men det

empiriske bevismateriale er sikkert. [Bush-administrationen] anvendte en praktisk version af den neokonservative ideologi og det gik galt.

The Jewish Daily Forward skrev 24/12/08 om et møde på tænketanken Brookings Institute, hvor David Wurmser, tidligere Mellømost-rådgiver for vicepræsident Dick Cheney, ifølge artiklen udtalte følgende: "Set fra vores side har de seneste fire år været ret forfærdelige fordi vi skulle give os selv mundkurv på og forblive loyale." Men var de neokonservative loyale, når de lod præsidenten bruge dem eller var det dem, der brugte ham?

Her har vi en gruppe, der som rotter forlader den synkende skude. Alt gik galt i Bushs udenrigspolitik og alle peger nu fingre. Nogle forsøger, som Dick Cheney, at forsvare sig. Den neokonservative bevægelse bruger nu tiden på at forsvare barske forhørsmetoder eller tortur. Dét burde fortælle alt om den moralske kerne hos de neokonservative. Det er ikke tilfældigt at folk, der er associeret med det her, nærmest er blevet udstødt i alle former for politiske kredse, og nu forsøger at lade som om det ikke var deres skyld: "Vi har ikke noget med informationerne at gøre", "vi har ikke forfalsket efterforskninger", "vi har ikke presset på for dén politik", "vi skabte ikke de forhold, der gav USA mulighed for at overtræde internationale love om tortur".

Dommen var dog klar ved det seneste valg. Nu prøver de bare at redde, hvad reddes kan. Der er dog en anden gruppe af opportunistiske neo-konservative, der vil gøre alt, hvad de kan for at få Obama og hans folk til at lytte til deres synspunkter. Jeg ved ikke hvem, der brugte hvem, men beviserne for hvad de gjorde og hvor galt det gik er overvældende, og nu handler det bare om at dække over dem selv.

The Daily Jewish Forward (24/12/08) skitserer hvordan flere af Bush's højt placerede neokonservative medarbejdere har forsøgt at forsvare og forklare deres handlinger!- fx med "War and Decision: Inside the Pentagon at the Dawn of the War on Terrorism" af Douglas Feith, der arbejder i Pentagon som viceforsvarsminister. Er de neokonservative ved at forlade den synkende republikanske skude? Kunne de endda finde på at skifte over til den Demokratiske side?

Der er ingen tvivl om at dem, vi kalder 'true believers' [dem, som er stærke i troen, red.] vil forsøge at finde allierede blandt de liberale-internationalister, som de gjorde med Irak-krigen. De har allerede rost Obama-administrationens arbejde i Afghanistan. De har også har forsøgt at tage æren. Det er en ret opportunistisk gruppe, og de vil ikke have problemer med at flytte sig for at kunne tage æren for ting, der arbejdes på under en ny regering.

Ifølge Wurmser var hovedmålet for de neokonservative efter Bush-epoken nu tidligere udenrigsminister Condoleezza Rice: hendes ideologiske realisme blev set som en modvægt til neo-konservatismen. Den 25. april 2005 udråbte The New American hende til at være de neokonservatives nye stjerne og 'darling' i deres profilartikel skrevet af Thomas R. Eddlem. Hvad skete der med den vurdering af hende?

Jeg ved ikke nok om, hvad der skete inden i selve administrationen. Men det er rimelig tydeligt, at hun som national sikkerhedsrådgiver ikke modsatte sig en del af de ting, der kom fra vicepræsidentens kontor, fra forsvarsministeriet, CIA og andre. Hun spillede *en bærende rolle* i de falske påstande om de ikke-eksisterende masseødelæggelsesvågen i Irak, pressede på for en krig i Irak og forsvarede barske forhørsmetoder såsom waterboarding. Det var under hendes embedsperiode som sikkerhedsrådgiver at de fleste af de mere skæbnsvangre politiske beslutninger blev implementeret. Ud fra alt jeg har set og hørt virker det som om hendes embedsperiode som sikkerhedsrådgiver var ret ineffektiv, når det kom til at promovere alternative synspunkter. Hun var en af hovedbagmændene.

Hvordan ser det ud med de neokonservatives chancer for at få indflydelse ved et af de næstkommende præsidentvalg?

De vil forsøge at tage æren for alt, der ser ud til at virke i Irak, men deres fokus er skiftet markant til Pakistan og Afghanistan. Selvom det ikke står klart hvordan, er der ingen tvivl om at de vil blive involveret i en eller anden form for eskalering af spændingerne i forholdet med Iran [interviewet er lavet inden det iranske valg, red.]. Man kan allerede se omridset af det. Hvordan det vil udspille sig på den politiske scene er et godt spørgsmål. Det vil nok ikke blive så iøjnefaldende. De er godt klar over, at de står med en ret radikal dagsorden, når det kommer til globale forhold. De ved at den amerikanske beholdning er træt af dem og deres langvarige militærkamphandlinger rundt omkring på kloden. Men der er stadig et publikum for disse synspunkter på højrefløjen; [et publikum ser hører] talkradio og [ser] FOX News. Der er *en fuldt ud funktionel konservativ medievirksomhed*, der er dedikeret til at promovere deres ideer, men det er meget langt fra mainstream nu, og når ikke rigtig særlig langt ud. Jeg ser ikke for mig, at deres synspunkter vil blive det centrale hos konservative/det Republikanske parti i den nærmeste fremtid. Det meste af deres tid går med modstand på den indenrigspolitiske økonomiske front, og jeg tror det indtil videre er det, de foretrækker. Det meste af deres dagsorden er stadig ved at blive revideret. De skal finde ud af, hvordan de

agerer i et så radikalt anderledes politisk miljø. Der er et seriøst realist-modstykke nu. Mange indenfor det Republikanske parti er dybt skeptiske overfor de fleste ideer af [de neokonservatives] ideer. Det vil nok komme til en intern kamp, der vil vare en rum tid.

[Så] de neokonservative vil ikke få meget indflydelse på det nationalvalg-politiske-niveau mens Obama er præsident. Selv hvis det forfærdelige skulle ske og vi er udsat for et nyt stort terrorangreb vil fokus være på Obama og hans ideer til at løse situationen. De neokonservative vil ikke længere kunne få folkets opmærksomhed.